

Наташа М. Ракетић^[1]

Факултет за медије и комуникације
Београд (Србија)

УДК 070:929 Лукач С.(093.42)

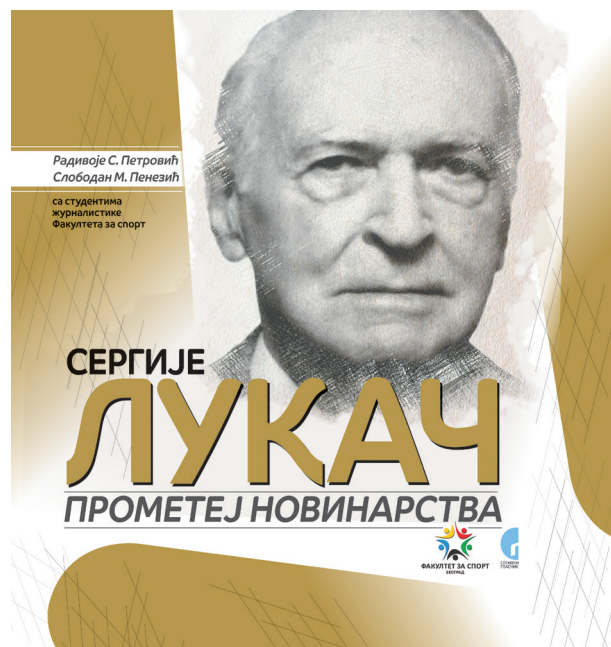
Приказ

Примљен: 20.05.2024.

Прихваћен: 09.07.2024.

doi: 10.5937/napredak5-51128

Ванвременска новинарска мисија Сергија Лукача Споменик омиљеном професору

Радивоје С. Петровић, Слободан М. Пенезић
са студентима журналистике
Факултета за спорт (2023).
СЕРГИЈЕ ЛУКАЧ – ПРОМЕТЕЈ НОВИНАРСТВА.
Београд: Факултет за спорт,
Универзитет „Унион – Никола Тесла“;
Службени гласник, 251 стр.

Име професора Сергија Лукача у мом професионалном животу присутно је од 1992. године, када сам као студент новинарства на Факултету политичких наука озбиљно ушла у теорију медија. Касније, као већ искусан новинар на Радио Београду, имала сам прилику да с њим урадим и један интервју. Иако нисмо радили заједно, од Сергија Лукача научила сам много и доскора сам се питала како је могуће да о човеку који је задужио новинарство и бројне генерације новинара школоване баш на ФПН-у

[1] nraketic@gmail.com ; <https://orcid.org/0009-0001-4102-6421>

не постоји монографија која би, на неки начин, била знак поштовања и захвалности за све знање које је несебично делио. У том смислу, дело *Сергије Лукач – Прометей новинарски*, чији су аутори два професора – Радивоје С. Петровић и Слободан М. Пенезић, представља на неки начин споменик који су новинари подигли свом професору.

Ова књига, у седам поглавља – „Заборављени узор“, „Новинарска библија“, „Животни печат“, „Спринтер на дуге стазе“, „Завет новинарским потомцима“, „Тако је писао Серж“, „Ходајући Лукачевом стазом“, сагледава живот и рад Сергија Лукача из више угла. Пре свега, кроз новинарску призму, јер је професор Лукач био пре свега новинар. Објавио је 1.549 текстова, а у *НИН*-у је провео 25 година. Други угао на који аутори стављају фокус јесте академски рад професора Лукача и рад катедре за новинарство, коју је на ФПН-у у Београду основао 1968. године. За 17 година рада његова предавања пратило је 17 генерација са више од 1.000 студената.

Петровић и Пенезић даље у књизи представљају Сергија Лукача и преко спорта, јер је познато да је „спорт доживљавао као врлину и начин живљења“, односно његовог карактера, који су красиле особине врсног ерудите, полиглоте, човека посвећеног поштовању етичких принципа.

Додату вредност овом обимном истраживачком делу дају и сећања Лукачевих савременика и најближих сарадника, који не одвајају његову приватну и професионалну страну, већ у тој синергији представљају човека који је имао поштовање целокупне јавности. Аутори наводе да су разлози за приређивање ове монографије вишеструки. Пре свега, за њих је ова монографија „покушај да остане макар писани споменик, који

ће генерацијама које долазе бити путоказ ка врхунским журналистичким знањима, а онима који га се дуго нису сећали, прилика да отплате, макар и делимично, огроман морални дуг према свом колеги, пријатељу или професору“. Други, такође важан мотив, јесте и прилика да се у прикупљање грађе и истраживање укључе студенти спортског новинарства Факултета за спорт Универзитета „Унион – Никола Тесла“ из Београда, јер „осим што се упознали са његовим новинарским радом, искуство које су стекли радом на монографији моћи ће да примене у свом даљем професионалном ангажовању“. Радивоје Петровић и Слободан Пенезић истичу, са чиме сам потпуно сагласна, да је „мисао професора Лукача данас важнија него икада, у ери повратка традиционалним принципима новинарства и када покушавамо вратити достојанство професији и поверење публике“.

Монографија није само омаж професору, новинару, ерудити већ и уџбеник новинарства. Наиме, кроз цео рад се провлаче поуке и савети професора Лукача који је био пример да теорија и пракса могу и морају да иду заједно. То у књизи потврђује и његова асистенткиња на факултету, професорка Неда Тодоровић, која истиче да је „професор визионарски схватио да су ова два пута једини могући начин модерног образовања новинара.“ Начин на који је видео новинарску професију можда најбоље описује оно што је својевремено написао Моша Пијаде, а професор знао често да цитира да „новинар половину времена пише о ономе што не зна, а другу половину мора да ћути о ономе што зна“. Ова монографија није само дело за подсећање оних који су били савременици Сергија Лукача, већ и водич за младе новинаре. Зато аутори врло

пажљиво, на правим местима, уз добре примере различитих ситуација из живота Сергија Лукача изводе централна места Лукачеве, како је називају, новинарске библије у којој су најважније три ствари: „прво, довољно широко образовање, из кога се лако креће у неку специјализовану област, друго, познавање техника изражавања, управљања технологијама медија и осећања мере у емоционалном дозирању информација, и треће, интелектуална сигурност личности, која се не плаши да изрази своје ставове – али само оне, ослоњене на темељно преиспитане чињенице“. Истина је била један од кључних појмова

око којих је градио свој однос према новинарству, притом с великом свести о друштвеном контексту у коме је стварао. Томе је учио и новинаре и предвиђао да ће новинара у 21. веку чекати велики притисци, јер ће бити и већа потреба да се „уведе монопол своје истине“. Петровић и Пенезић у том контексту подсећају и на речи професора да је „задатак новинара да грађанима помогну да заузму сопствене ставове, да доносе одговорне одлуке. Потпуна информација је услов и почетак демократије“. Аутори наводе и да је професор Лукач био први који је запазио продор жена у тадашњем југословенском новинарству,

Сергије Лукач са пријатељима из Мостарске гимназије

Фото: Радивоје Петровић

примећујући да су жене те које „оријентишу на интервју, нешто компликованију и продубљенију форму, насупрот кратким и брзим разговорима“.

Иако посвећена новинару и професору журналистике, ова монографија није намењена само новинарима, јер је Сергије Лукач био много више од тога. У целом делу се провлаче сећања на бројне ситуације из његовог живота, који је био необичан од првих дана. Наиме, на развој његовог карактера свакако је утицала чињеница да му је мајка била Швајцаркиња, а отац Србин из Босне, као и то да је током детињства и одрастања био у „судару

различитих култура“ између Сарајева и Мостара, преко Берна, Будимпеште Београда и Загреба. Најраније дане живота обележио је Други светски рат, савременик је послератне диктатуре пролетаријата, распада СФРЈ... Осим новинарства, његова велика љубав била је спорт. Осим атлетике, волео је фудбал, скијање, а у сећањима на Сергија Лукача, његов колега, новинар Милан Милошевић је забележио да је Лукач „до дубоке старости гајио класичну античку врлину која спаја здраво тело са здравим духом... говорио да игра открива личност више него било шта друго“. Професор Раде

Сергије Лукач са колегама из прве српске агенције за односе с јавношћу Р.Р.А.

Фото: Радивоје Петровић

Вељановски као посебну специфичност Лукачевог рада издваја то што је спорт сматрао друштвеним феноменом, а његово спортско новинарство на „нивоу филозофије спорта и отуда посебно драгоцено за почетнике у овој грани новинарства“. Сам Лукач је сматрао да „спортски новинар је извештач, коментатор, писац репортажа, он интервјуише личности, дакле, мора да буде вешт у свим новинарским жанровима“.

У петом поглављу монографије *Сергије Лукач – Прометей новинарства* аутори изводе неку врсту завета новинарским потомцима, јер је „Сергије Лукач био и остао професионални и људски узор генерацијама новинара“, човек који је урадио много да бисмо могли да идемо у корак са светом када је реч о технологијама, комуникацијама, медијима и новинарству уопште. Зато је ангажовање студената новинарства Факултета за спорт на Универзитету „Унион – Никола Тесла“ на прикупљању грађе за ову монографију, практичан рад из истраживачког новинарства и смерница за неке будуће сличне пројекте.

Водећи нас, на моменте и белетристички, кроз живот и рад Сергија Лукача, Радивоје Петровић и Слободан Пенезић вешто преплићу сећања Лукачевих савременика, догађаје из личног и професионалног живота, новинарски и академски ангажман, животне поруке професора и све то са закључком да би „у време када су темељни принципи ваља-

ног обављања новинарског посла одавно на озбиљном испиту, а идеали ове професије често сасвим потиснути у други план, овај преглед Лукачевог новинарско-академског манифеста могао савршено послужити као светионик и путоказ у мраку у којем већ дуго лутају многи који се данас, прилично без основа, сматрају новинарима и медијима“.

Ова монографија није повратак ни сећање на прошлост, већ исто тако и поглед у будућност, нека врста путоказа младима који тек улазе у свет новинарства, а професионалцима подсетник на повратак основним принципима професије, части и знању. Начин на који је приређена монографија многим може да буде мотив „за повратак професионализму, знању, истини, поштењу и части, свему што краси лик и дело Сергија Лукача у мору манипулација и пропагандних наслага које су поред осталог озбиљно уздрмале и статус једне лепе, корисне, а некада надасве одговорне професије“.

Због свега наведеног, ово дело препоручујем као литературу не само онима који се баве или ће се бавити новинарством него и целокупној читалачкој публици, која, читајући монографију о професору Сергију Лукачу, може да разуме изазове који стоје пред данашњим новинарством и да преиспита своја очекивања од новинара и медија, односно степен сопственог критичког промишљања стварности, о чему је и сам професор Лукач често говорио.

References/ Литература

- Petrović, R., Penezić, S. (2023). *Sergije Lukač – Prometheus of Journalism*. Belgrade: Faculty of Sport, University "Union – Nikola Tesla", Službeni glasnik. [In Serbian]